

RÖVIDEN

95 százalékos extraprofitadó

A magyar kormány 95 százalékos extraprofitadót vetett ki a Molra. A kabinet annak érdekében módosította korábbi rendeletét, hogy a szankciós benzinárakból keletkező extraprofitot elvonja és a rezsvédelmi alapba irányítsa. A módosítás az extraprofitadóról szóló rendeletet két ponton változtatta meg. Az egyik szerint a kőolajtermék-előállítóra vonatkozó extraprofit-különadó mértéke az eddigi 40 százalék helyett 95 százalék. Orbán Viktor miniszterelnök a Facebook-oldalán szerdán azt írta: „Az elmúlt napokban a brüsszeli kőolajszankciók hatályba léptek, bekövetkezett az, amitől tartottunk. Mostantól szankciós benzinárak vannak érvényben egész Európában. Magyarországon az ebből keletkező extraprofitot elvonjuk és a rezsvédelmi alapba irányítjuk.” Mint ismeretes, a kőolajszankciók miatt a magyar kormány – a Mol javaslatára – kedd este megszüntette a benzinárstopot, miután az országban az elmúlt napokban ellátási gondok és pánikvásárlás alakult ki a töltőállomásoknál. Még 2021. november 15-ei hatállyal rögzítették 480 forintot a 95-ös oktánszámú benzin és a gázolaj árának felső határát. Az intézkedés a kormány azóta többször meghosszabbította.

Olcsó a munkaerő Romániában

Az átlagos óránkénti munkaerőköltség 2020-ban az Európai Unió területén 28,9 euró volt, a legalacsonyabb értékeket ezen a téren Bulgária, Románia és Magyarország regisztrálta – derül ki az EU statisztikai hivatala, az Eurostat csütörtökön ismertetett adataiból. Az euróban kifejezett legmagasabb óránkénti munkaerőköltséget Luxemburgban (47,7 euró), Dániában (45,7 euró) és Belgiumban (40,5 euró) regisztrálták, a legalacsonyabbat Bulgáriában (6,6 euró), Romániában (8,2 euró) és Magyarországon (9,8 euró). A Luxemburgban regisztrált legmagasabb érték 7,3-szorosa volt a Bulgáriában jegyzett legalacsonyabbnak, míg 2016-ban az akkori legmagasabb dániai érték 9,5-szerese volt a legalacsonyabbnak, amit szintén Bulgária regisztrált. Az eltérések azonban lényegesen kisebbek, amikor a standard vásárlóerő-paritásban (PPS) kifejezett átlagos óránkénti munkaerőköltségről van szó: a mutató a bulgáriai 11,9-es és a luxemburgi 36,1-es érték között mozog.

Elkezdődött a medveszámlálás

A populáció felmérésén túl a nagyvadprobléma megoldását is remélik

● **Genetikai minta gyűjtésével mérik fel a barnamedve-populációt Romániában. Az országos szintű felmérés a medvévelmi akcióterv keretében valósul meg, a szakemberek elkezdték a terepmunkát. Benedek Barna, a projekt koordinátora lapunknak elmondta, bíznak abban, hogy a felmérések után reális esély mutatkozik a medveproblémát megoldó stratégia kidolgozására is.**

BÍRÓ BLANKA

Elkezdődött a terepmunka a medvévelmi akcióterv keretében belül. A szakemberek a vadászegyesületek területén és a természetvédelmi övezetekben gyűjtik a mintákat medveürülékből és szőrből, a laboratóriumban elemzett genetikai minták alapján megbecsülik a barnamedve-populáció minimális létszámát, ugyanakkor a háziállatok, mezőgazdasági területek és egyéb javak védelmére villanypásztorokat telepítenek.

A projektvezetők elmondták, már kiosztották a genetikai mintagyűjtő készleteket, kiképezték a gyűjtésben részt vevő több mint 400 szakembert. A tervek szerint jövő év végéig több mint húsz ezer mintát gyűjtenek be, ezek elemzését a brassói Marin Drăcea Erdészeti Kutatási és Fejlesztési Intézet (INCDS Marin Drăcea) genetikai laboratóriumában végzik. A teljes folyamatot a GenUrs alkalmazás követi nyomon, a terepen történő gyűjtés valós időben rögzül a GPS-helyzettel, majd követi a minta útvonalát, amíg azt átveszi a laboratórium. A projekt keretében eddig 441 villanypásztorot osztottak ki, és monitorozzák azok hatékonyságát.

Nem szűkül, sőt kitágult a medve élettere

A terepmunkát a szakmai vadgazdálkodási egyesület végzi, partnerségben a Buzău megyei vadász- és horgászegyesülettel. Benedek Barna, a vadgazdálkodási egyesület elnöke, a projekt koordinátora lapunknak elmondta, a megegyezés szerint az erdélyi megyékben ők gyűjtik a mintákat, a Buzău megyeiek a Kárpátokon túl, amely nagyobb terület ugyan, de ott kisebb a medvepopuláció.

Az erdélyi megyékben végzendő gyűjtésre 284 embert alkalmaztak, többségük vadór, van tapasztalata a terepmunkában a medveállomány felmérése terén, de külön kiképezték őket a felszerelések, mérőműszerek használatára. A mintagyűjtés mellett ők telepítettek a villanypásztorokat, figyelik azok hatékonyságát, és erről jelentéseket készítenek. „Újdonságnak számít ekkora területen ilyen hatalmas vadállomány genetikai feltérképezése. Az applikáció használata

teljesen átláthatóvá teszi a folyamatot, kizárt a csalás lehetősége, a minták egy részét szűrőpróbaszerűen külföldi laboratóriumokban is ellenőrzik” – részletezte Benedek Barna. Kifejtette, ha a mintavételi szakasz 2023 végén lezárul, meg tudják mondani, mekkora a minimális medvelétszám. Az akcióterv alapján a gyűjtést ötévenként kell majd megismételni, hogy pontosan

bevételi forrásait is duzzasztotta – szögezte le Benedek Barna, aki abban bízik, hogy ha elkészül a tanulmány, kialakulhat a társadalmi konszenzus ebben a kérdésben.

Már most mindenki egyetért abban, hogy sokkal több a medve Romániában, mint Európa más országaiban, és hogy nálunk szabályozza legszigorúbban törvény a védelmét. A szakértő hangsúlyozta, a környezet eltartó képességéhez viszonyítva is túl sok a medve. Ha az állományt nem szabályozzák, felborul az egyensúly a ragadozó és a préda között, most éppen ennek vagyunk tanúi.

Benedek Barna felidézte, hogy 2017-ben Cristiana Pașca-Palmer akkori környezetvédelmi miniszter betiltotta a medvevadászatot,

minisztériumban elsüllyesztették egy fiókba, 2021-ben Tánzos Barna „vette elő”, amikor a tárca élére került, a terv gyakorlatba ültetését uniós és minisztériumi forrásokból támogatják.

A nagy költségvetésű projektből Brassóban felépítették a genetikai laboratóriumot, ugyanakkor terveznek egy medvemegőrzőt is, ahol a befogott és erdőbe vissza nem engedhető, megváltozott viselkedésű medvéket elhelyezik.

A terepi adatgyűjtésre kevés pénz maradt, ezért rajtuk kívül más nem is pályázott az óriási volumenű munkára – részletezte Benedek Barna. Abban bízik, hogy munkájukkal hozzájárulnak a tanulmány elkészítéséhez, körvonalazódik egy állománysűrűség-térkép, és azokon

Van, amikor el kell szállítani a medvéket a települések közeléből. Több a medve Romániában, mint Európa más országaiban, és itt védik a legszigorúbban

▲ KORÁBBI FELVÉTEL: ERDÉLY BÁLINT ELŐ

követni lehessen az állomány dinamikáját. Összesen 650 vadászterületről érkezett visszajelzés, hogy láttak már medvét, ám 461 terület tekinthető medveélőhelynek.

Már most megállapítható, hogy az etológiai, antropogén hatások miatt a medve élettere kitágult, megjelentek a síkvidéken is, ahol alig van erdő, mert a nagyvad könnyen alkalmazkodik, és alig van ellensége. Ezenkívül a populáció elterjedésére is pontosabb választ ad majd a tanulmány – véli az egyesület elnöke.

Szabályozni kell a nagyvadállományt

Romániában a medvetéma a korábbi években a politikai töke kovácsolásának eszköze volt, ugyanakkor a természetvédő civil szervezetek

megszüntette a kilövési kvótát, azóta a gondok érezhetően megsokasodtak. Egy évre rá a minisztérium megbízta a brassói kutatóintézetet, hogy dolgozza ki a medvévelmi akciótervet, ez a természetvédelmi civil szervezetek, a vadászegyesületek bevonásával készült el, majd ennek alapján megjelent 2018-ban a 625-ös számú miniszteri rendelet, amely most is érvényben van.

A rendeletben az áll, hogy az akcióterv alapját egy kutatás kell jelentse, vagyis egy genetikai alapon végzett állománybecslés. Benedek Barna már akkor vadgazdálkodásban és vadbiológiai kutatásban jártas szakemberekkel létrehozta az egyesületet, készülve arra, hogy ha valóban elkészül a tanulmány, szükség lesz terepismerettel rendelkezőkre. Az akciótervet azonban a környezetvédelmi

a területeken, ahol bebizonyosodik, hogy nagyon sok medve él, állományszabályozás céljából megengedik a vadászatot, jóváhagynak kilövési keretet, ami bevételt jelent a vadászegyesületeknek, amiből végső soron finanszírozni tudják a fenntartható vadgazdálkodást.

A bukaresti környezetvédelmi minisztérium megrendelésére 2019-ben készült állománybecslés szerint 6450 és 7200 között lehet a vadon élő medvék száma Romániában. Míközben szakértők úgy vélik, a rendelkezésre álló élettér hét-nyolcezer egyed megfelelő életminőségéhez lenne elegendő, más becslések szerint a 15 ezret is meghaladja a nagyvad-populáció.